

УДК 332.142

ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БУДІВЕЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ ХАРКІВСЬКОГО РЕГІОНУ**Молодченко Д.Г.**

Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова
У статті доведено необхідність формування механізму підвищення ефективності інноваційно-інвестиційного забезпечення будівельних організацій Харківського регіону, у зв'язку з тим, що більшість будівельних підприємств Харківського регіону активно впроваджує нові інноваційні технології, направлені, зокрема на економію ресурсів, покращенню якості будівельної продукції. З'ясовано, що особливе місце в механізмі підвищення ефективності інноваційно-інвестиційного забезпечення належить законодавству, без якого неможливо ефективно реалізувати напрями державної інноваційної та інвестиційної політики. Представлена концептуальна модель механізму підвищення ефективності інноваційно-інвестиційного забезпечення будівельного комплексу Харківського регіону. Зроблено висновки, що формування механізму підвищення ефективності інноваційно-інвестиційного забезпечення будівельного комплексу Харківського регіону і сучасні засади управління цим процесом зводиться до того, щоб змінити існуючий економічний порядок на рівні підприємства, галузі, регіону і національного господарства в цілому і забезпечити економічне зростання суспільства.

Ключові слова: механізм, інноваційно-інвестиційне забезпечення, формування, будівельний комплекс, регіон

UDC 332.142

FORMATION OF THE MECHANISM OF INCREASING EFFICIENCY OF INNOVATIVE INVESTMENT SUPPORT FOR THE BUILDING COMPLEX IN KHARKIV REGION**Molodchenko D.G.**

O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv
The article proves the necessity of formation of the mechanism of increasing efficiency of innovation and investment support for construction companies in Kharkiv region due to the fact that most construction companies in Kharkiv region are actively implementing innovative technologies aimed in particular at saving resources and improving the quality of construction products. It has been found out that special place in the mechanism of increasing the efficiency of innovation and investment security belongs to legislation, which is essential to effectively implement the directions of the state innovation and investment policy. The article presents a conceptual model of the mechanism of improving the efficiency of innovation and investment to maintain the

building complex of Kharkiv region. It has been concluded that the main objective of formation of the mechanism of increasing the efficiency of innovation and investment support for the building complex of Kharkiv region and modern principles of management of this process are to change the existing economic order at the level of an enterprise, industry, regional and national economy as a whole and ensure economic growth of the society.

Keywords: mechanism, innovation and investment support, formation, building complex, region

Актуальність проблеми. Перехід економіки України на інноваційний шлях розвитку потребують активізації діяльності базових галузей національного господарства, зокрема будівництва. Харківська область є одним з найбільш потужних промислових регіонів України. До складу будівельного комплексу Харківського регіону входять багатoproфільні підприємства різних форм власності, що зумовлює потребу в координації їх діяльності, налагодження між ними господарських зв'язків і здійснення централізованого управління. Для забезпечення ефективної інноваційної діяльності будівельних підприємств Харківського регіону необхідно надходження великого обсягу довгострокових інвестиційних ресурсів та розробка відповідного механізму підвищення ефективності їх освоєння.

Аналіз останніх наукових досліджень. Проблеми інвестиційного забезпечення інноваційних процесів на вітчизняних промислових підприємствах, зокрема на підприємствах будівництва, завжди викликали інтерес у багатьох вчених-економістів. Дослідженням цих питань займалися: Войнаренко М.П. [1], Гурова В.О. [2], Жуков В.Р. [3], Ковальчук В.М. [4], Чернявський А.А. [6], Чинкуляк Н.М. [6] та інші. Але питання, пов'язані з формуванням механізму підвищення ефективності інноваційно-інвестиційного забезпечення будівельного комплексу майже не були опрацьовані з позиції регіонального розвитку.

Метою роботи є формування механізму підвищення ефективності інноваційно-інвестиційного забезпечення будівельних організацій Харківського регіону.

Викладення основного матеріалу дослідження. Ринкові механізми господарювання визначають багато важливих питань щодо функціонування будівельних підприємств України. Перш за все це стосується економічного стимулювання інноваційної та інвестиційної діяльності та розвитку будівельного виробництва; удосконалення

ціноутворення на продукцію будівельних підприємств; організацію матеріально-технічного забезпечення підприємств будівельної галузі, і врешті – створення системи ефективного використання всіх наявних ресурсів виробництва у будівельній галузі України [7].

Перехід до нових ринкових відносин у будівельному комплексі потребує перегляду багатьох раніше впроваджених форм, методів, показників розвитку економіки будівництва, їх теоретичного переосмислення та прийняття нових практичних заходів [8]. Поряд з такими важливішими заходами як економічне стимулювання інвестиційної діяльності та розвиток будівельного виробництва, радикальні зміни у плануванні та фінансуванні будівельної діяльності, удосконалення інструментарію ціноутворення на продукцію будівництва та організацію матеріально-технічного забезпечення виробництва важко переоцінити важливість і значення формування механізму підвищення ефективності інноваційно-інвестиційного забезпечення підприємств будівельного комплексу регіонів України.

Слід відзначити, що більшість будівельних підприємств Харківського регіону активно впроваджує нові інноваційні технології, направлені, зокрема на економію ресурсів, покращенню якості будівельної продукції [9].

Механізм підвищення ефективності інноваційно-інвестиційного забезпечення будівельного комплексу Харківського регіону повинен представляти собою сукупність послідовно здійснюючих процесів, які визначають комплексний управлінський вплив на всі об'єкти управління, які беруть участь у господарській діяльності з ціллю зниження сукупних витрат на одиницю виробляємої продукції. Слід враховувати, що формування такого механізму вимагає від підприємств ефективної реалізації управлінських функцій, які існують у рамках етапів цього процесу управління за допомогою елементів, з яких складається механізм.

Особливе місце в механізмі підвищення ефективності інноваційно-інвестиційного забезпечення належить законодавству. Без нього неможливо ефективно реалізувати напрями державної інноваційної та інвестиційної політики. Інвестиційне законодавство в основному виконує регулятивну функцію. Але не менш важливими при здійсненні інвестиційної політики є охоронна, виховна, інформативна й

превентивна функції. Інвестиційне законодавство є запорукою стабільності економіки держави й створення гідних людини умов життя.

Забезпечення умов щодо функціонування механізму підвищення ефективності інноваційно-інвестиційного забезпечення будівельного комплексу Харківського регіону має здійснюватися регіональними органами державної влади на основі розробки прогресивного законодавства, створення фондів підтримки інновацій. Необхідне подальше формування законодавчої та нормативної бази, що забезпечує захист прав інвесторів, вдосконалення податкової бази та припливу іноземного капіталу.

Закордонний досвід управління інвестиційним забезпеченням інноваційних процесів у будівельній сфері довів, що розподіл у відсотках факторів впливу наступний:

- 25% - ефективність управління будівельною компанією;
- 20% - якість проектних рішень, техніки і технологій будівельного виробництва;
- 20% - якісне ресурсне забезпечення виробничої діяльності;
- 30% - фінансова стійкість компанії;
- 5% - інші чинники.

В процесі формування механізму підвищення ефективності інноваційно-інвестиційного забезпечення будівельного комплексу Харківського регіону слід виходить з того, що сучасні форми і методи здійснення інноваційних процесів повинні відрізнятися підвищеною гнучкістю, реактивністю і бути уніфіковані або диференційовані з врахуванням факторів, які наведені на рис. 1.

Інвестиційна підтримка інноваційної діяльності підприємств залежить від специфіки об'єкта інвестування — інновації. За оцінками фахівців норма прибутку для підприємств, що виконують дослідження і наукові розробки, складає в середньому 20-30 %. Норма прибутку від інвестицій в інновації для всього суспільства в цілому значно вища завдяки зовнішнім ефектам і складає в середньому від 30 % до 80%, а може досягти і 400% для окремих інвестицій, що характеризує інвестиції в інновації як високоприбуткові [3].

Аналіз закордонного досвіду практичної діяльності будівельних компаній у галузі інновацій дозволяє виділити основні принципи стимулювання інноваційної діяльності, до яких можна віднести наступні:

- Орієнтація на партнерство державних органів влади з приватним сектором, яке дає більш ефективні результати економічного зростання;

- Усунення бар'єрів у питаннях надлишкової регламентації інноваційної діяльності з боку держави спільних з бізнесом проектів;
- Децентралізація державної підтримки та формування мережі інститутів розвитку;
- Збереження та оновлення наявних інноваційних інститутів з їх вбудуванням в нову систему підтримки інноваційної активності;
- Реалізація функцій підтримки через бізнес - посередників;
- Надання підтримки непрямыми методами, надаючи освітні, інформаційні, управлінські, маркетингові та ін. послуги будівельним підприємствам, що здійснюють інноваційну діяльність.

Зовнішнім стимулом інноваційної активності є події зовнішнього середовища будівельного підприємства, зумовлені економічною політикою держави, переходом економіки на новий щабель науково-технічного розвитку, посиленням інноваційної активності і новим підходом до нововведень, що з'єднує знання і техніку з ринком, що змінилися стереотипи поведінки. Внутрішній стимул викликаний необхідністю заміни застарілого обладнання з метою підвищення конкурентоспроможності будівельної продукції на ринку.

Сьогодні як ніколи гостро постає проблема державної підтримки та державного стимулювання створення інноваційних фондів. З метою державного стимулювання якомога ширшого використання прибутків і резервних коштів виробничої сфери для прискорення інноваційних процесів необхідно:

- відновити і вдосконалити систему інноваційних фондів (галузевих, регіональних та інших), а також практику їх поповнення за рахунок відрахувань від прибутку підприємств;
- запровадити систему стимулювання залучення до таких фондів українських і зарубіжних виробничих підприємств та приватних інвесторів, зокрема, шляхом зменшення бази оподаткування прибутку на суму, внесену до інноваційних фондів;
- стимулювати створення інноваційних фондів (зі спеціально регламентованим режимом використання) безпосередньо на виробничих підприємствах шляхом звільнення від оподаткування тих підприємств і організацій, які входять до таких фондів.

На рис. 2 наведено концептуальну модель механізму підвищення ефективності інноваційно-інвестиційного забезпечення будівельного комплексу Харківського регіону.

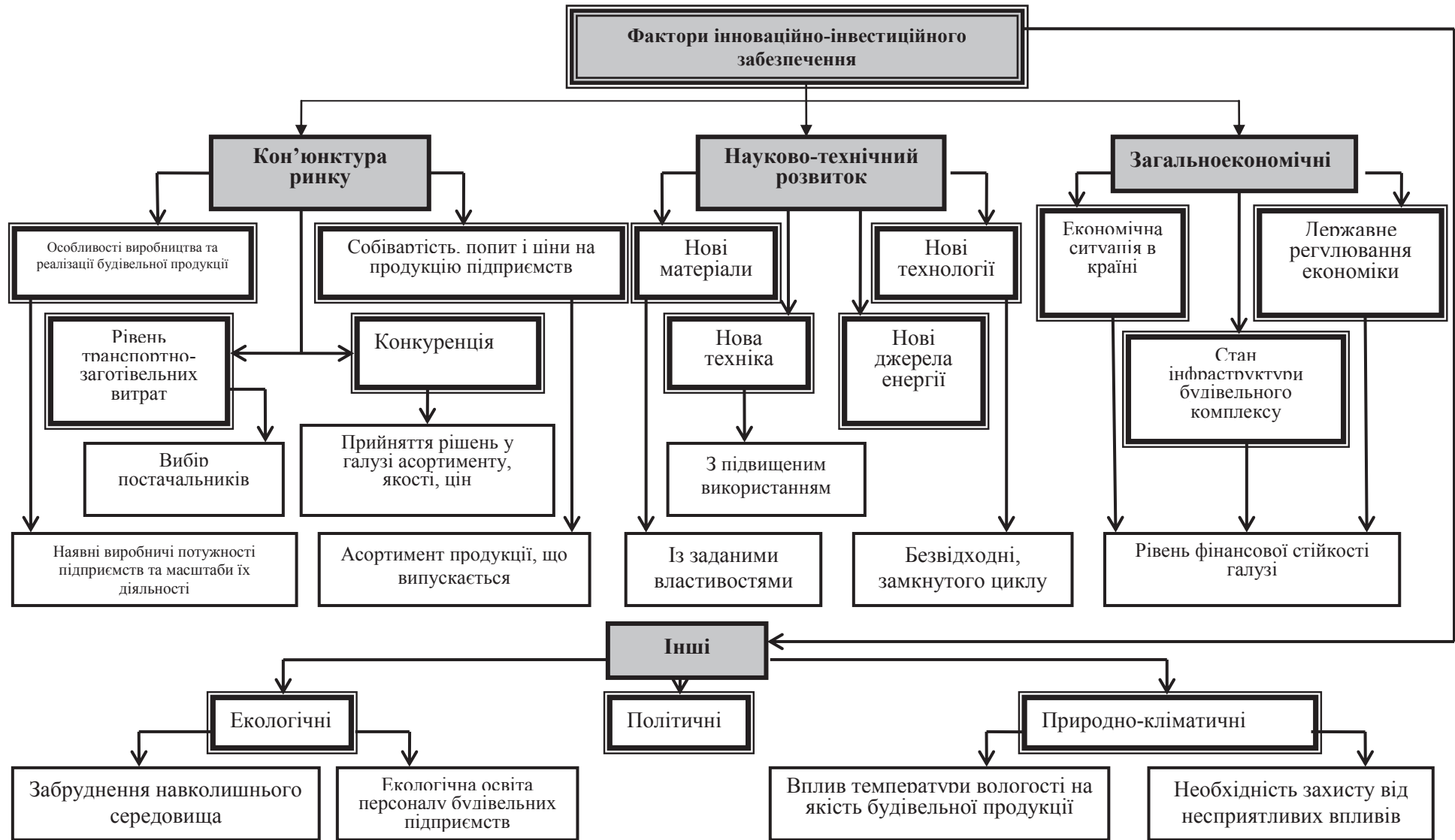


Рис. 1. Фактори інноваційно-інвестиційного забезпечення будівельних організацій Харківського регіону (розроблено автором)

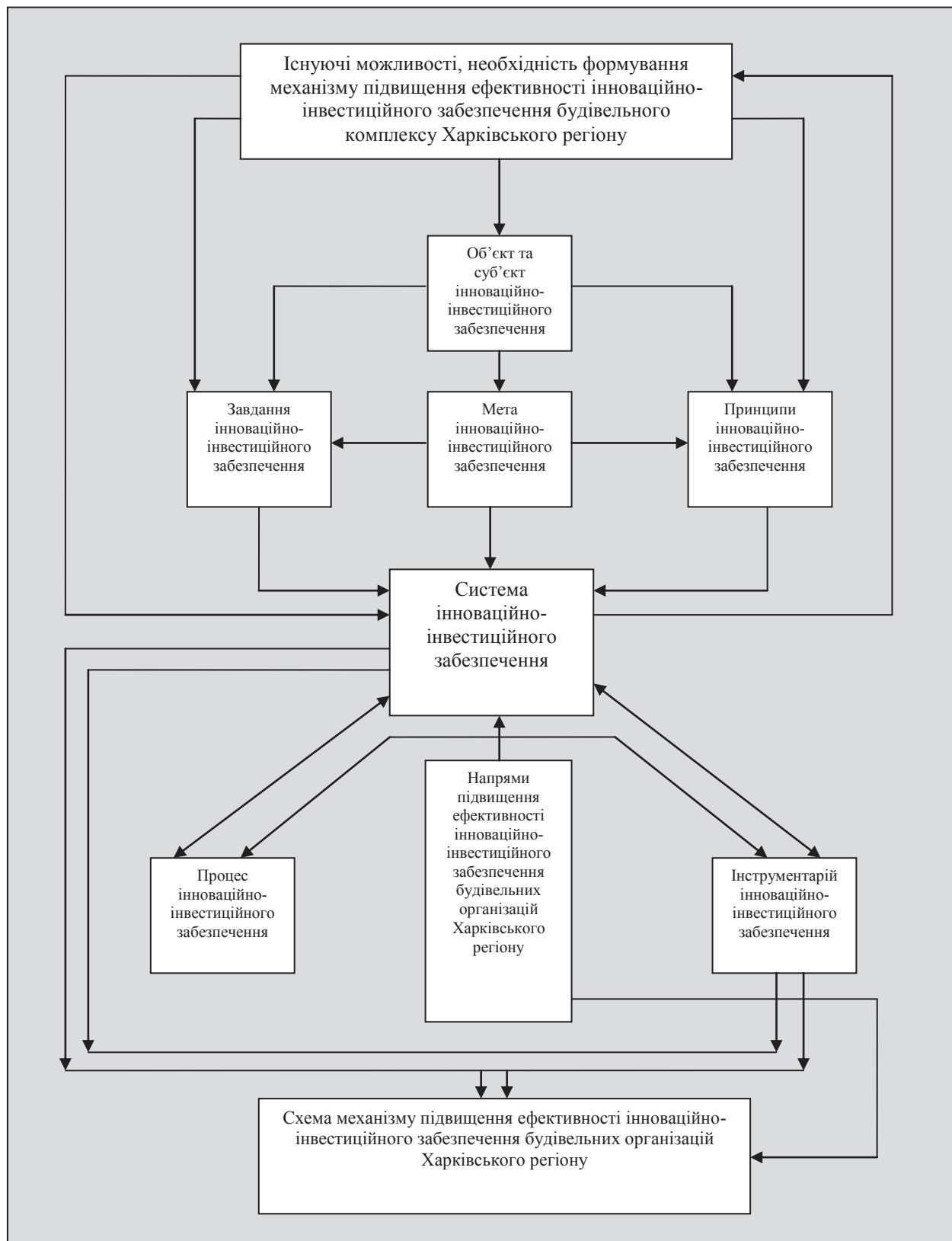


Рис. 2. Концептуальна модель механізму підвищення ефективності інноваційно-інвестиційного забезпечення будівельного комплексу Харківського регіону (розроблено автором)

Механізм підвищення ефективності інноваційно-інвестиційного забезпечення будівельного комплексу Харківського регіону повинен працювати у режимі, який задається даною підсистемою та змістовно представляти собою сукупність послідовно здійснюючих процесів, які визначають комплексний управлінський вплив на всі об'єкти управління, які беруть участь у господарській діяльності з ціллю зниження сукупних витрат на одиницю вироблюваної продукції. Слід враховувати, що формування механізму підвищення ефективності інноваційно-інвестиційного забезпечення будівельного комплексу Харківського регіону вимагає від будівельних підприємств ефективної реалізації управлінських функцій, які існують у рамках етапів цього процесу управління за допомогою елементів, з яких складається механізм.

Методика оцінки рівня інноваційно-інвестиційного забезпечення, на нашу думку, повинна ґрунтуватися на трьох основних ієрархічних рівнях:

- макрорівні;
- галузевому;
- виробничому.

При цьому мається на увазі те, що на макрорівні державне регулювання інноваційних та інвестиційних процесів передбачає поєднання ринкових важелів і стимулів з методами державного регулювання та гарантованою підтримкою держави щодо питань інвестування інноваційної діяльності вітчизняних підприємств.

Механізм інвестиційної політики залежно від галузі народного господарства й цілей може видозмінюватися. Значна увага приділяється організації і забезпеченню належного функціонування внутрішнього інвестиційного ринку в межах чинних законів, інших нормативних актів, міжнародних договорів і угод. Спеціально із цією метою передбачене створення Українського державного банку реконструкції й розвитку для вирішення проблеми довго- і середньострокового фінансування й кредитування інвестиційних проектів пріоритетного значення. Фактично створена нормативна база для ринку формування й функціонування цінних паперів, розробляються відпрацьовування механізми його діяльності [10].

Висновки. Узагальнюючи наведено вище, можна стверджувати, що формування механізму підвищення ефективності інноваційно-інвестиційного забезпечення будівельного комплексу Харківського регіону і сучасні засади управління цим процесом зводиться до того, щоб змінити існуючий економічний порядок на рівні підприємства, галузі, регіону і національного господарства в цілому і забезпечити економічне зростання суспільства. Незважаючи на цілий ряд труднощів більшість вітчизняних

науковців та аналітиків-практиків схиляються до думки про можливість організації ефективного інноваційно-інвестиційного забезпечення підприємств будівництва. Розробляючи програми і плани щодо ефективного інноваційно-інвестиційного забезпечення необхідно знайти методи (шляхи, способи, інструментарій), які б задовольняли у своїй більшості зазначені вище цілі розвитку вітчизняних будівельних підприємств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Войнаренко М.П. Управління інвестиційною діяльністю промислових підприємств [Текст]: монографія / М.П. Войнаренко, І.Ю. Єпіфанова. – Вінниця: ВНТУ, 2011. – 188 с.
2. Гурова В.О. Актуальні аспекти інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств України [Текст] / В.О. Гурова, Л.С. Горбаконь // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2010. – 318 с.
3. Жуков В.Р. Модель формирования системы управления инновационно-инвестиционной деятельностью на предприятии [Текст] / В.Р. Жуков // Вісник ДонДУЕТ. – 2002. – №4 (2). – С. 139–143.
4. Ковальчук В.М. Економічна сутність інновацій у ринковій економіці перехідного типу [Текст] / В.М. Ковальчук // Академічний огляд: Економіка та підприємництво. – 2003. - № 1. – С. 11 – 17.
5. Чернявський А.А. Методи визначення ефективності діяльності будівельних організацій в умовах ринкової економіки [Текст] / А.А. Чернявський, Ю.Б. Пінчук // Економіка та держава, № 10, 2007. – С. 54 – 56.
6. Чинкуляк Н.М. Формування оптимальної стратегії будівельної організації в умовах невизначеності [Текст] / Н.М. Чинкуляк, І.С. Вода // Економіка промисловості. – 2009. - № 5 (48). – С. 83 – 87.
7. Баландіна І.С. Державне управління ресурсозбереженням в національному господарстві України (на матеріалах будівельної галузі) [Текст]: дис... канд. екон. наук: 08.00.03: захищена та затверджена в 2013 р. / Баландіна Ірина Сергіївна. Х., 2013. – 215 с.
8. Жердецький П.Ф. Економіка будівельного комплексу [Текст] : навч. посібник. / П.Ф. Жердецький, А.А. Пересада – К.: Вища шк., 1992. – 271 с.
9. Молодченко Д.Г. Напрями інноваційного розвитку будівельної галузі Харківського регіону [Текст] / Д.Г. Молодченко // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Менеджмент міського та регіонального розвитку. Харків, 28-29 березня. – Х.: ХНАМГ, 2013. – С. 78 – 79.
10. Молодченко Д.Г. Інструментарій інвестиційного забезпечення процесу ресурсозбереження на регіональному рівні [Текст] / Д.Г. Молодченко, Н.О. Кондратенко // Всеукраїнський науково-виробничий журнал: «Сталий розвиток економіки». 6'2011 [9]., С. 107 – 111.